

Саша МИЈАЛКОВИЋ
Полицијска академија

ОСВРТ НА ОБЛИКЕ И ПРАВЦЕ РАЗВОЈА МЕЂУНАРОДНЕ ПОЛИЦИЈСКЕ САРАДЊЕ

Резиме: Међународни криминал данас поприма нове форме, садржаје, поставља нове циљеве и има нове негативне последице по међународну безбедност па тиме и безбедност Европе као виталне регије.

Супротстављању међународном криминалу данас се посвећује све већа пажња у смислу тражења адекватних одговора како самих држава које су њиме угрожене тако и читаве међународне заједнице. Практично, данас не постоји држава која за себе може рећи да је заштићена од неких оваквих облика угрожавања безбедности.

Међународни криминал и његове организоване форме могу се сузбити само организованим облицима сарадње националних полиција оних држава кроз које се тај криминал простире. Да би та сарадња била ефикасна, неопходно је превазићи све организацијске и функционалне недостатке који постоје у националним полицијама и које их због тога чине мање ефикасним и недовољним за сузбијање оваквих облика угрожавања безбедности. Поред тога, потребно је остварити ефикасну сарадњу са свим другим субјектима у друштву чија је делатност директно или индиректно везана или има додир са превенцијом и сузбијањем криминала. Тек тада се може размишљати о ефикасној међународној полицијској сарадњи.

У овом раду су изложена нека сазнања, размишљања и закључци о:

- неопходности постојања међународне полицијске сарадње у сузбијању међународног криминала;
- теоријском схватању и елементима појма међународне полицијске сарадње;
- облицима међународне полицијске сарадње у Европи;
- проблеме од којих зависи успешност и ефикасност будуће међународне полицијске сарадње.

Кључне речи: национална полиција, међународни криминал, међународна полицијска сарадња, облици међународне полицијске сарадње.

НЕОПХОДНОСТ МЕЂУНАРОДНЕ ПОЛИЦИЈСКЕ САРАДЊЕ У СУЗБИЈАЊУ МЕЂУНАРОДНОГ КРИМИНАЛА

Неизоставни пратилац, али и један од чинилаца развоја друштва јесу научна, техничка и технолошка достигнућа. Настала као продукт развијеног друштва, са циљем да унапреде и осигурају квалитет живота, рада и безбедности, ова достигнућа показала су и другу "страну медаље". Увидевши њихове могућности, носиоци разних видова и облика угрожавања друштва злоупотребили су их за постизање својих циљева. Развој индустрије, саобраћајних и телекомуникационих средстава омогућио је човеку да брзо и лако савлада простор и време и тако постане "грађанин света".

Криминал је, као један од облика угрожавања безбедности, на тај начин, попримио међународни карактер. Савремени криминалци су данас у стању да изврше злочин у једној, прођу кроз другу, оставе плен у трећој, а настане се у четвртој земљи. Исто тако, из своје радне собе, посредством савремене информатичке технологије у стању су да пребаце новац са рачуна банке на свој рачун у банци треће земље и тако избегну све ризике традиционалних и класичних начина извршења злочина. Субјекти традиционалних система безбедности су готово немоћни пред оваквим *modus operandi* – ма из више разлога: **први** разлог је тај што је код носиоца крупнијих криминалних активности концентрисани капитал већи него материјална средства субјеката безбедности која су ограничена буџетском политиком државе; **други** разлог је тај што субјекти безбедности (полиција је само један од њих) по правилу "каскају" за криминалом по питању поседовања и умења коришћења савремених научних и техничко-технолошких достигнућа, и на жалост готово увек уче од преступника; **трећи** разлог је тај што су субјекти система безбедности у свом раду ограничени правном нормом, тј. законском регулативом у погледу својих овлашћења, и у борби против криминала не могу користити методе криминала засноване на безкрупuloзном кршењу законских прописа и етичких норми; **четврти** разлог је тај што је деловање субјеката безбедности ограничено територијалном надлежношћу њихове, и суверенитетом суседних и других држава, па стога не могу интервенисати ван своје земље, што за криминал не представља никакву баријеру; **пети** разлог је тај што се савремени криминал испољава кроз организоване форме чије су структуре за разлику од структура субјеката система безбедности знатно хомогеније, са бољим међуљудским односима, успешнијом сарадњом и координацијом њених сегмената (група) и свеснији су неопходности поштовања унутрашњих, неписаних правила понашања што све проистиче из заједничких циљева и интереса криминалних организација. Код њих не долази до корупције, прекорачења и злоупотребе овлашћења, избегавања радних дужности и обавеза, незадовољства ниским примањима и лоше сарадње као што је то случај у структурама система безбедности. **Шести** разлог је тај што је међународна сарадња између носиоца криминала у многоме ефикаснија него ли између субјеката безбедности две различите државе. Док се између субјеката безбедности две земље јавља конкуренција или "виши" интереси што доводи до ограничене кооперације, између криминалних организација две земље или делова једне криминалне организације у

више земаља налазе се заједнички интереси, који се најчешће огледају у илегалном профиту што доводи до квалитетније координације активности усмерених на реализацију заједничких циљева. **Седми** разлог је везан за постојање међународних субјеката примарно економског карактера као што је то случај са мултинационалним компанијама. Оне могу да се у оквиру своје редовне делатности баве и криминалним пословима (класични привредни криминалитет), или им је компанија само "покриће" за скривање криминалних активности или за прање новца стеченог на противправан начин. У оваквим ситуацијама је деловање националне полиције делимично ограничено с обзиром на чињенице да дело има елементе иностраности, а да је полиција надлежна за расветљавање само неких елемената криминалних радњи (или припремне, или извршне радње, радње помагања и сл.) који су се десили на територији надлежне државе.

Иначе, принципи функционисања организованог криминалитета међународних димензија слични су принципима савремене тржишне економије: понуде, тражње и " свака роба има свога купца". Наиме, организовани криминалитет у неким државама има могућности производње или набавке и куповине ствари које су предмети криминалних радњи (као што је то нпр. оружје у Албанији, дрога у Авганистану или Холандији и сл.), због тога што је њихова држава немоћна, толерантна или пак то делимично допушта. Код одређених структура у другим државама постоји потреба за таквом "робом" (нпр. наркомани, дилери дрогом, "црно" тржиште оружја, организоване криминалне групе и сл.). Тада долази до формирања "црног" тржишта, а у зависности од понуде и тражње, и ценовника. Није редак случај да се транспорт оваквих ствари одвија преко неке треће или више земаља. У том случају држава као транзитно подручје, несвесно и без своје воље постаје место организованог криминалитета са елементима иностраности, и то као "жртва", јер њена територија може постати тржиште овакве робе, или на тај начин што међународне криминалне организације развијају своје мреже на њеној територији или пак се повезују са већ постојећим, унутрашњим криминалним организацијама. Могућ је и случај да услед наглих негативних друштвених промена дође до кризних ситуација у одређеним земљама, а самим тим и до кризе у раду државних органа. У ратним или у ситуацијама постојања економских санкција држава је у немогућности да свом становништву обезбеди неопходне животне намирнице приморана је да се ослони на "сиву економију". Овакве ситуације су етиолошки веома погодне за настанак организованог криминалитета и за његово преливање из других држава. Државе, непривикнуте на оваква стања, организационо и функционално су неспремне да одговоре на нове облике угрожавања безбедности.

ПОЈАМ И ЕЛЕМЕНТИ МЕЂУНАРОДНЕ ПОЛИЦИЈСКЕ САРАДЊЕ

Из наведених разлога, потреба за међународном сарадњом субјеката националних система безбедности већа је него икад. Како је криминал, у теоријском смислу и у традиционалним схватањима третиран као унутрашњи облик угрожавања безбедности, то је његово супротстављање претежно у

надлежности полиције као једног специјализованог и стручног државног апарата – чувара унутрашњег поретка и унутрашње безбедности¹. Међутим, савремени криминал је попримио међународне димензије. Да би криминал имао међународни карактер² неопходно је испуњење следећих услова: 1. **прелазак државне границе** од појединца (криминалца или жртава), ствари (оружје, дрога, новац намењен "прању") или криминалне намере (компјутерска превара код које је учинилац дао налог у једној држави да се изврши новчана трансакција у другој); и 2. **међународно признање да се ради о злочину** – на националном нивоу, једно антисоцијално понашање може представљати злочин ако и само ако је позитивним кривичним законодавством у ширем смислу предвиђено као кривично дело. На међународном плану, потребно је да се дело сматра кривичним у најмање две државе. До те ситуације долази ако су обе прихватиле норме међународне конвенције, ако је такав случај предвиђен у уговору о екстрадицији и ако из других одредаба постоји сагласност одредаба националног законодавства (Игњатовић, 1998:166).

Институционализација међународне сарадње између националних полиција представља основни предуслов успешног супротстављања међународном организованом криминалу. Пошто су државе још увек основни субјекти међународних односа и међународног јавног права, само се на међудржавном дипломатском и политичком нивоу може постићи договор и сагласност о јединственој и заједничкој визији, политици, стратегији, плановима, циљевима и задацима на сузбијању међународног криминала, и само преко јединственог, правно дефинисаног и уређеног, централизованог, стандардизованог, опремљеног и добро координираног међународног полицијског тела могуће је конкретизовати и реализовати ту заједничку и глобалну визију, политику, стратегију, планове, циљеве и задатке. Уколико званичници једне државе или њене националне полиције упуте формални захтев за успостављање билатералне или регионалне сарадње званичницима или полицији друге земље, онда је реч о постојању формалне полицијске сарадње. Неформална сарадња је најчешће билатерална, и представља један од најстаријих и најприсутнијих облика полицијске сарадње. Полиције двеју држава имају неформални споразум – договор да успостављају везе у процесу постављања оперативних захтева које затим продубљују кроз сарадњу самих полицајаца. Такође, међународна полицијска сарадња може бити званична или тајна, а може се одвијати ван (на билатералној или мултилатералној основи), или у оквиру међународне организације (регионалног или универзалног карактера). Стога се међународна полицијска сарадња може дефинисати као *институционализована и правно дефинисана и уређена, формална или неформална*,

---

¹ Одређење безбедности као унутрашње или спољне и надлежности полиције за унутрашњу, а војске за спољну безбедност проистиче из традиционалног схватања појма и компоненти безбедности. Оваква подела данас је заступљена искључиво из теоријских и педагошких разлога, а ови термини замењени су термином интегралне – јединствене, недељиве безбедности чије је очување у надлежности конвенционалних, неконвенционалних и осталих субјеката безбедности, при чему је полиција само један од конвенционалних субјеката.

² У теорији не постоји сагласност око исправности термина међународни криминал. Поред тога устаљени су и термини транснационални, мултинационални, прекогранични, интернационални криминалитет, криминалитет са елементима иностраности, криминалитет међународних димензија и други.

званична или тајна сарадња националних полиција најмање две државе, која се одвија у оквиру или ван међународних организација, а чији су циљеви да правовременим контактима и акцијама омогуће успешно превентивно и репресивно деловање против свих облика угоржавања са карактером криминала који има међународне димензије.

ОБЛИЦИ МЕЂУНАРОДНЕ ПОЛИЦИЈСКЕ САРАДЊЕ У ЕВРОПИ

Иако се сарадња између држава на пољу унутрашње безбедности јављала и раније, први институционализовани облици међународне полицијске сарадње појавили су се тек почетком прошлог века. Друга половина прошлог века одликује се постојањем озбиљнијих облика институционализоване међународне полицијске сарадње у оквиру Организације Уједињених нација, Савета Европе и Европске заједнице, али и научно-истраживачким радом чији је предмет истраживања управо међународна полицијска сарадња. Michael Santiago у својој криминолошкој студији: Европол и полицијска сарадња у Европи, цитира Piet van Reenen – а, директора Холандске полицијске академије, који полицијску сарадњу замишља из перспективе **интернационализације** коју описује као: "процес ширења полицијских система (полицијских организација и политичких и бирократских покретачких споразума) ван националних граница као последица промена у раду или промена политичких формација" (Santiago, 2000:9). Исти аутор интернационализацију види у више аспеката, и то као :

- прикупљање и размену информација;
- материјалну и помоћ у људству;
- стандардизацију;
- координацију активности;
- органе надлежне за контролу преласка граница;
- пограничне организације;
- давање полицијских овлашћења неким иностраним органима;
- наднационалне организације;
- наднационалну контролу полиције.

Сви ови облици интернационализације су потом груписани у три главне категорије, и то као:

1. **Сарадња:** ова категорија обухвата све полицијске сарадње које не угрожавају постојеће полицијске системе и суверенитет држава. Ова категорија обухвата прикупљање и размену информација, координацију активности и материјалну и помоћ у људству.
2. **Хоризонтална интеграција:** до овог облика полицијске интеграције долази када полиција добије надлежност да оперише на територији неке друге државе или када владини званичници једне државе добију надлежност над полицијом неке друге државе. Право вршења потрага или контроле и надзора преласка граница које се црпи из Шенгенског

споразума могу се сматрати облицима хоризонталне интеграције. Иако у овим случајевима долази до деоба надлежности, државни суверенитет није ни мало изгубио на важности у односу на његов значај у категорији сарадње.

- 3. Вертикална интеграција:** постоји када се над полицијом добије неко овлашћење вишег ранга од оног датог на националном нивоу (и када се тиме евентуално успоставља једна полицијска организација која делује у надлежности неког вишег органа у односу на органе националних држава). То се дешава када се формира нека полицијска организација која може да делује на целокупној територији одређеног региона (подручју више држава) , уз постојање једног централног надлежног тела, односно централне политичке силе на нивоу те регионалне интеграције.

Док исти аутор, с једне стране, признаје да је мало вероватно да ће до вертикалне интеграције доћи у скорој будућности, његова употреба инкрементализма као омиљеног објашњења будућег развоја полицијске сарадње показује, с друге стране, на који су начин претходно споменуте групације међусобно повезане. Примењен на интернационализацију, инкрементализам подразумева развој корак по корак полицијске сарадње/интеграције на практичан начин у складу са потребама и могућностима. С обзиром да су функционални захтеви полицијске сарадње у почетку довели до иницијатива попут координације активности, нарочито путем билатералних контаката и споразума, и размене информација/обавештајних података посредством организација као што су Интерпол и TREVI група, све већа потреба за успостављањем блиских веза довела је до тога да полицијска сарадња поприми облик хоризонталне интеграције. Облици хоризонталне интеграције су већ заживели кроз Шенгенски споразум, док би облици вертикалне интеграције заживели у случају давања наднационалним институцијама Европске уније директне надлежности над Европолом.

Реализација саме идеје о интернационализацији је веома сложена, и почива на факторима "потискивања и повлачења" како то примећује Neil Walker (Santiago, 2000:11). Другим речима, који то фактори доприносе потискивању полицијских овлашћења из националне државе на наднационални (европски) ниво, и који фактори условљавају повлачење полицијске функције са националног на наднационални (европски) ниво?

Walker идентификује факторе који доводе до потискивања као оне настале услед промене значења појма политичка сила који је у Западној Европи био искључиво схваћен и посматран на нивоу националне државе. Уједињење суверенитета на европском нивоу и примат европског права и институција према дефинисаним параметрима ослабили су историјску моћ националне државе. Монопол полицијских функција, који је пратио развој националне државе у консолидацији појмова национални идентитет и национално јединство, данас може да се тумачи и као нешто што није нужно у ексклузивном домену положаја националне државе. Док Walker признаје да данас постоји тек благо потискивање са националне државе

на европски ниво, он такође наглашава да " нема напремостивих препрека за дисоцијацију полицијске функције од националне државе".

Фактори који доводе до повлачења, с друге стране, зависе од способности постхобсове државе да створи околности које, пре свега, подстичу блиску асоцијацију и између хобсове државе и ексклузивне полицијске функције. Да Walker радо признаје да у хобсовој држави не постоји директна веза између интегритета политичког ентитета и полицијске функције, он потребу за стварањем Европске уније проналази идући даље од аргумената о неопходности постојања наднационалне полицијске функције ради заштите економског просперитета. Уместо тога, он тврди да би европска јавност радије пристала на преношење полицијске функције на европски ниво ако би Европска унија била схваћена као легитимно средство за заштиту и јачање права грађана. Стављање институција Европске уније у положај гаранта права и обавеза грађана могло би да делује као снажан магнет који доводи до повлачења полицијских овлашћења на европски ниво.

Значи, национална полиција може да заобилази своје националне јединице и органе како би директно радила са Европол, и у том случају долази до потискивања полицијских овлашћења из националних држава на европски ниво, а може и да пренесе своје функције на Европол и у том случају долази до повлачења полицијских овлашћења са националног на наднационални ниво.

Следећа занимљива подела међународне полицијске сарадње може се наћи у раду о полицијској сарадњи у Европи Benyon-а и групе аутора. Наиме, они су једни од првих који су утврдили концептуални оквир развојног процеса полицијске сарадње у Европи. Тај оквир био је успостављен на основу поделе полицијске сарадње на три међусобно прожимајућа и неискључива нивоа које су назвали **макро, мезо и микро нивоима** (Benyon, Turnbull, Willis, Woodward, Beck, 1993:8).

- 1. Макро** ниво обухвата међудржавни ниво у коме се доносе важне одлуке попут одлука о уставним и међународним законским споразумима, процедурама о екстрадицији, политици према азилантима и усаглашавању националних закона.
- 2. Мезо** ниво се бави структуралним и процедуралним оквирима оперативног полицијског деловања. У овај ниво биће укључени и: стварање нових структура кооперативног полицијског деловања, као што је Европол, развој транснационалних система комуникација како би се олакшала размена информација и обавештајних података и неговање непосредних контаката између полицајаца у различитим земљама у виду размене официра за везе.
- 3. Микро** ниво покрива истрагу специфичних кривичних дела и превенцију и контролу посебних облика криминала.

Исти аутори и сами потврђују очигледну међуповезаност ових различитих нивоа. На пример, док се за микро ниво може рећи да обухвата мозаик формалних

и неформалних полицијских мрежа које постоје широм Европе, подједнако је тачна и тврдња да успостављање тих мрежа представља једну од функција мезо нивоа у оној мери у којој многе инстанце за сарадњу на микро нивоу зависе од ефективних споразума успостављених на мезо нивоу. Исто тако, док структуре и процеси на мезо нивоу не захтевају увек међудржавну санкцију, понекад се дешава, као што је то случај и са Европолом, да они представљају директан резултат политичких иницијатива.

Та трипартидна подела је, стога, послужила као корисна функција при успостављању раног оквира анализе различитих новонасталих структура и процеса полицијске сарадње у Европи. Међутим, сама њена међуповезаност сада настоји да нагласи актуелну неадекватност ове концепције као континуираног аналитичког оруђа. Три нивоа су у ствари три хијерархијске фиоке у које се могу сместити специфични процеси и структуре узимајући у обзир могућност преласка са једног нивоа на следећи. Оно што овом моделу, међутим, не полази за руком јесте да артикулише начин на који се ови нивои односе један према другом. Какав је значај било каквог односа који може да постоји између поступка доношења одлука у договору између влада на макро нивоу, структура кооперативног полицијског деловања на мезо нивоу и тактичке истраге и кривичног гоњења преступника на микро нивоу? И питање које има још већи значај, какву релевантну вредност имају ова три нивоа за генерални процес интеграције у Европи? Док је овај модел користан за категоризацију процеса полицијске сарадње у Европи, он може само да буде схваћен као семинални оквир који захтева даљу аналитичку разраду.

Интересантна је још једна подела међународне полицијске сарадње коју Santiago наводи у свом раду. Наиме, овај аутор разликује **међуполицијске** насупрот **међудржавних (међувладиних)** облика сарадње (Santiago, 2000:15). Критеријум оваквог одређења је облик размене информација и обавештајних података. Под обавештајним подацима сматра се производ информација које су прочишћене и упаковане тако да буду оперативно делотворне и имају две компоненте на основу којих се формирају центри за прикупљање обавештајних података : **тактичка и стратешка**. Центар за прикупљање обавештајних података мора да има и тактичку и стратешку аналитичку способност. Тактички обавештајни подаци директно доприносе успеху у извршењу неког задатка непосредне примене закона. Тактички аналитичар анализира и поново саставља делове података прикупљених током процеса сакупљања који подразумева улагање напора, реконструкцију приче, сценарио или описивање односа између чланова неке криминалне мреже. Анализа је одређена циљевима истраге. Полицијски орган такође мора да садржи у себи једну стратешку обавештајну функцију која делује као потпора менаџерској функцији доношења одлука, стратешком планирању и реализацији циљева. За разлику од тактичких обавештајних података, стратешка анализа је проактивна по природи. Она мора да узме у обзир не само непосредно време, да открије моделе криминалне активности и да те моделе искористи да би предвидела када ће доћи до следеће манифестације криминалне активности.

Стога, постоји блиска веза између тактичких и стратешких обавештајних података и полицијске јединице које обављају криминалистичке истраге морају да обезбеде и једне и друге податке ради краткорочних оперативних разматрања и

израде дугорочних планова. Међутим, постоји стални тренд пренаглашености тактичких обавештајних података на уштрб стратешких. Притисци да се изврши брзи повраћај инвестираних средстава, удвостручени универзалном жељом полицајаца да задрже контролу над информацијама и истрагом доводе до тога да се време и ресурси троше на постизање краткорочних циљева тактичких обавештајних података пре него на остваривање небулозне дугорочне користи од стратешких обавештајних података.

У изградњи једне аналитичке базе за све обухватнији процес полицијске сарадње у Европи, Santiago цитира Anderson-а који је развио троструки модел размене информација, и то:

1. **Централизовани државни модел:** у оквиру овог модела једно једино национално тело контролише комуникације са осталим странама, укључујући и размену информација;
2. **Децентрализовани државни модел:** према овом сценарију, комуникација са осталим странама је дозвољена на свим нивоима, проток информација је ослобођен било каквих регулатива изузев када је реч о појединачном мишљењу полицајаца;
3. **Квалификовани (де)централизовани модел:** овај модел представља посредан облик у коме је комуникација природно под контролом једног централног тела, али је независна и слободна комуникација дозвољена у посебним околностма.

Оцењујући троструки модел, Андерсон тврди да чисто стратешки приступ обавештајним подацима заговара да се комуникација и размена информација обављају посредством једног централног тела, пошто ће, да би обавило своју функцију, то централно тело захтевати приступ свим информацијама. С друге стране, чисто тактички или истражни приступ захтеваће могућност и способност да се слободно и независно успостави веза са свим осталим полицијским органима. Другим речима, чисто стратешка функција обавештајних података захтева постојање једног **централизованог** модуса размене информација док тактички приступ захтева један **децентрализовани** начин.

У стварности, полицијско деловање у већини држава подразумева **комбиновање** ова два начина. У већини европских држава полицајци су слободни да обављајући своје свакодневне задатке контактирају и размењују тактичке информације са другим службеницима који обављају сличне послове у било ком делу земље. Међутим, у стварању функције стратешких обавештајних података, било у оквиру размене обавештајних података између различитих полицијских снага посредством обавештајних полицијских бироа или на међународном плану путем националних органа за прикупљање обавештајних криминалистичких информација, полицијске снаге су биле приморане да наметну један централизовани модус за прикупљање, сравњивање, анализу и размену стратешких обавештајних података. То је била реакција на чињеницу да различита кривична

дела захтевају различите приступе и варирајућу пропорцију тактичког и стратешког планирања.

Примера ради, као најважније субјекте **међуполицијских** облика сарадње у Европи, Santiago наводи: Интерпол, Мрежу официра за везу у области трговине дрогом (DLO), неформалне билатералне контакте, и друге (тајне) облике сарадње; док под субјектима **међудржавних** (међувладиних) облика сарадње подразумева: формалне билатералне споразуме, и Шенгенски споразум.

З А К Л Ј У Ч А К

Развојем друштва и техничко-технолошких аспеката живота и рада дошло је и до експанзије свих друштвено негативних појава. Злоупотребом научно-технолошких достигнућа дошло је до модернизације у извршењу традиционалних, али и до појаве нових облика угрожавања безбедности. Криминалитет више него икад не познаје границе. Националне полиције усавршиле су се за сузбијање традиционалних, али су постале немоћне, организационо и функцијално неспремне, и недовољне за сузбијање криминалитета који је имао међународне размере. Међународна полицијска сарадња постала је неопходна јер се само заједничком безбедносно-полицијском визијом, стратегијом, политиком, дефинисаним циљевима, задацима и средствима, уједначеном правном регулативом више држава може зауставити међународни криминал.

Сама природа међународних односа (а међународна полицијска сарадња је само један од облика међународних односа) учинила је да сарадња националних полиција више држава не функционише увек онако како је то и замишљено. Правосудна сарадње требало би да буде исто што и полицијска. Обе ове институције имају заједничку мисију: борба против криминала. Правосудни органи би требало да сарађују на пољу теоријских и законодавно-регулативних проблема, а полиције са циљем изналажења најадекватнијих решења безбедносно-практичних проблема. Међутим, на путу ка реализацији ове мисије налазе се бројни проблеми који захтевају адекватна решења: проблем државног суверенитета и његовог одрицања или ограничења у корист међународне организације или појединих држава; обухватање држава целог континента у облике сарадње а не само држава одређених региона; прављење јединствене листе кривичних дела која би се гонила на територијама свих земаља чланица облика сарадње као и јединствене дефиниције организованог криминала³; усаглашавање и стандардизација закона и прописа кривичног и кривично-процесног права, као и режима уласка и изласка у и

---

³ Дефиниција организованог криминала коју је 1988. године сročила радна група за супротстављање организованом криминалу гласи: "Организовани криминал је свака асоцијација или група људи која учествује у континуираним илегалним активностима у циљу стицања профита, у оквирима националних граница" (McClure, 2000). Оваква дефиниција је преширока по питању илегалних активности и врсте група на које се односи, а уска по простору на који се односи, и нема међународну компоненту.

из земље и путних исправа и виза; стварање заједничких тела и постављање официра који би могли да делују на територији целе Европе; организовање састанка, семинара, посета и размена искустава водећих теоретичара и практичара из области супротстављања криминалитету; реализовање научно-истраживачког рада и имплементације резулата у свакодневни рад полиције; неопходност веће флексибилности и прагматичности у раду полиција; стварање ефикаснијих централизованих информационих и комуникационих система, њихове заштите и одређење службених језика универзалних на нивоу организација сарадње; развити ефикасније системе заштите документације и чувања службених тајни; поспешити координацију активности, и то на националном нивоу између свих субјеката који се директно или индиректно баве пословима супротстављања криминалитету, а на наднационалном нивоу свих националних јединица задужених за међународну сарадњу; побољшати квалитет и реалност статистика; решити проблеме контрадикторности извештаја са истим предметом; ангажовати потребну радну снагу са адекватним образовањем и искуством; превазићи потешкоће око промене и цензурисања заједничких докумената; стварање организационе културе и климе кроз процес обучавања, усавршавања и организационе социјализације у субјектима безбедности; побољшати менаџмент послова безбедности; доношење нормативних аката наднационалних политичких тела којима се иницира и потенцира међународна полицијска сарадња; превазићи проблеме материјално-финансијске природе; развијати сарадњу и са државама нечланицама облика полицијске сарадње; имплементирати полицијску сарадњу у Европи у оквир шире међународне полицијске сарадње. Што се тиче неполицијских субјеката, ту је неопходно превазићи цивилизацијске, психолошке и културне баријере; спречити и решити проблеме сиромаштава; створити нову и побољшати стару свест и безбедносну културу од локалног, преко регионалног, националног па све до међународног нивоа; преко стварање јединственог европског тржишта створити и јединствени систем европске економије, образовања, правосуђа, полиције, оружаних снага, једном речју: јединствени систем безбедности Европе.

INTERNATIONAL POLICE COOPERATION STATE AND DEVELOPMENT

Abstract: International crime today is getting new forms and contents, imposing the new goals and making new negative consequences for international security and European security as well.

International community is paying more attention to the fight against international crime because there is no country that is protected from this kind of problems.

International crime and its organized forms should be stopped by the cooperation of national police forces. The cooperation will be better if the national police forces become more efficient and if they reject imperfection in organization and function. The cooperation with all other subjects in society that are connected with prevention and suppression of crime should be improved as well.

In this paper, some reflections and conclusions are presented:

- necessity of international police cooperation in fighting crime,
- theoretical comprehension and elements of the notion of international cooperation,
- the forms of international police cooperation in Europe.

Key words: national police forces, international crime, international police cooperation, the forms of international police cooperation.

ЛИТЕРАТУРА:

1. **Albanese, J.** (2000), *The Causes of Organized Crime*. Journal of Contemporary Criminal Justice, Thousand Oaks, 4/2000.
2. **Benyon, J.; Turnbull, L.; Willis, A.; Woodward, R.; and Beck, A.** (1993), *Police Cooperation In Europe : An investigation*. University of Leicester: Centre For The Study Of Public Order.
3. **Bossard, A.** (1980), *Police Cooperation in Europe*. Paris: INTERNATIONAL CRIMINAL POLICE REVIEW, N 343, (превео: Modly, mr D., у : ИЗБОР, бр. 3/81, РСУП СР Хрватске).
4. **Бошковић, М.** (1998), *Организовани криминалитет*. Београд: Полицијска академија.
5. **Бошковић, М.** (2000), *Криминалистика методика 2*. Београд: Полицијска академија.
6. **Игњатовић, Ђ.** (1998), *Организовани криминалитет*. Београд: Полицијска академија.
7. **Кривокапић, В.** (2000), *Криминалистика тактика I*. Београд: Полицијска академија.
8. **Лопандић, Д.; Јањевић, М.** (1996), *Споразум из Шенгена, За Европу без граница*. Београд: Међународна политика.
9. **McClure, G.** (2000), *The rule of Interpol in Fighting Organized Crime*. Interpol, ICPR 481.
10. **Политичка енциклопедија** (1975), Београд: Савремена администрација.
11. **Rainer S-N.** (1989), *Police Cooperation In Europe In the Context of the Abolition of Border Controls*. Paris: INTERNATIONAL CRIMINAL POLICE REVIEW, N 420.
12. **Santiago, M.** (2000), *Europol and Police Cooperation in Europe*, Criminology Studies. Lewiston, Queenston, Lampeter : The Edwin Mellen Press.
13. **Стајић, Јб.** (2003), *Основи безбедности*. Београд: Полицијска академија.
14. **Sturm, J.** (1997), *SCHENGEN-EUROPOL-INTERPOL Konkurrenz oder Partnerschaft? – Wie ist ein Miteinander zu Fordern und ein Gegeneinander zu verhidern?*. KRIMINALISTIK, 2.

15. *Council Resolution of 21 December 1998 on prevention of organized crime with reference to the establishment of a comprehensive strategy for combating it, 98/C 408/1*, Official Journal of the European Communities, C408/1, 29.12.1998.